

UČEBNÉ OSNOVY PRE PREDMET NÁBOŽENSTVO/NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

5. ročník základné školy

Ročníková téma: POZNÁVANIE CEZ DIALÓG

V tomto veku dieťa stále viac naväzuje a rozvíja vzťahy s okolitým svetom formou dialógu. Dialóg rozvíja nie len verbálne ale aj symbolicky. To mu umožňuje vstúpiť do sveta symbolov slávenia. Rozvíja rozmer oslavy Boha cez gestá a postoje, v ktorých sa zjednocuje so spoločenstvom, čo ho uschopňuje rozvíjať vzťahy nie len s ľuďmi ale aj s Bohom.

Ročníkový cieľ:

Spoznávať spôsoby komunikácie Boha s ľuďmi. Nadchnúť sa pre komunikáciu s Bohom prostredníctvom sviatosti, liturgického slávenia čítania Božieho slova. Prostredníctvom komunikácie sa približovať k Bohu a k ľuďom.

Ročníkový symbol: dom

Prostredníctvom postupného prechádzania rovinami rozvíjame v jednotlivých témach ročníkový symbol, ktorým je dom.

Dom, pevná stavba, ľudský príbytok, ktorý môže mať rôzne tvary, výšku, byť vystavaný z rozmanitých materiálov. Skupina domov vytvára ulicu, obec, mesto. Väčšina ľudí má svoje miesto v nejakom konkrétnom dome. Sú aj prázdne domy, zrúcané, v ktorých nik nebýva.

Dom je skutočným domovom, keď ho tvoria všetci členovia rodiny, ktorí sa v ňom delia o svoje pocity, zážitky, radosti, žiaľ. Hodnotu domu nedáva nákladný stavebný materiál, ani najmodernejšie vybavenie. Najdôležitejší a najkrajší pre akýkoľvek dom je človek, ktorý ho naplní láskou k blízkym a dialógom s nimi. Takéto poslanie má naplniť i dom Božích detí – chrám. Jeho krásu netvoria zlaté predmety a nádherné obrazy, ale ľudia, čo doň prichádzajú na rozhovor s Bohom. Takýmto domom, ktorý je vybudovaný pre Boha ako príbytok, je i naše srdce. Boh chce bývať v nás, v našom živote, aby sme sa mu stali chrámom. Aj Ježiš sa narodil v Betleheme = v dome chleba. Z domu chleba a vína nás každý deň volá na dialóg s ním. Ak hovoríme o symbole dom, je na mieste spomenúť pojem: ekumenizmus, z gr. slova oikéo alebo oikos, čo znamená: kto obýva jeden dom.

1. TÉMA: BOH HOVORÍ K ČLOVEKU

Hodinová dotácia témy: 5 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 10 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: Sväté písmo, evanjeliá, misa Cyrila a Metoda, Otče náš v staroslovienčine, sv. Gorazd, sv. Bystrík

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem Biblia, Sväté písmo a orientovať sa v ňom.

Vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu čítania Svätého písma.

Oceniť misiu Cyrila a Metoda pre Slovensko.

Psychomotorický: Formovať návyk pravidelného čítania Svätého písma.

Nácvik vyhľadávania podľa limitácií /súradníc/ vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Práca so Svätým písmom /vyhľadávanie kníh, kapitol veršov/, skratky kníh

Misia Cyrila a Metoda /cyrilika, hlaholika, Otče náš v staroslovienčine/

Žiaci vierozvestcov – sv. Gorazd, jeho žiak sv. Bystrík

Výkonový štandard

Žiak vie

vymenovať 5 historických kníh Starého zákona a 5 historických kníh Nového zákona
pomenuje časti Nového zákona

podľa súradníc nájde daný text vo Svätom písme

správne používa skratky kníh Svätého písma, čísla kapitol a veršov

pozná najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda

vysvetliť prínos byzantskej misie pre Slovensko
vysvetliť prínos prekladu Svätého písma do nášho jazyka
spamäti vie prvé dva verše Jánovho evanjelia
s pomocou učiteľa poskladá modlitbu Otče náš v cirkevno-slovanskom jazyku
používať vhodné slová v komunikácii s inými ľuďmi
pravdivo a správne šíri informácie

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- si uvedomuje význam a potrebu jazyka, vlastného písma
- správnym využívaním slov zlepšuje komunikáciu v triede
- formuje si návyky k slušnému vyjadrovaniu

občianske:

Žiak

- ocení prínos byzantskej misie, činnosť sv. Cyrila, Metoda a jeho nasledovníkov
- vníma kultúrne dedičstvo našich otcov

kultúrne:

Žiak

- vníma kultúrny prínos byzantskej misie
- uvedomuje si korene, tradíciu a historický vývoj písma

2. TÉMA: DIALÓG BOHA A ČLOVEKA

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednododinovou dotáciou/ 6 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: modlitba, Starý zákon, Nový zákon, Dávid, Šalamún, Ježiš, Mária, Magnifikat, Otče náš, domov

Ciele témy:

Kognitívny: Porovnať modlitby jednotlivých biblických postáv modlitbu Dávida, Šalamúna, Márie a Ježiša.

Afektívny: Uvedomiť si potrebu modlitby a jej dôležitosť v živote biblických postáv.

Psychomotorický: Integrovať do svojho života dôverný dialóg s Bohom v modlitbe podľa vzoru biblických postáv.

Obsahový štandard

Dávidove prosby odpustenie (žalmy)

Šalamúnova prosba o múdrosť

Mária zveľbuje Boha (Magnifikat)

Ježiš – učiteľ modlitby (Otče náš), porovnanie dvoch evanjeliových textov modlitby Otče náš

Výkonový štandard

Žiak vie

- v biblických príbehoch nájsť spoločné znaky modlitby Dávida a Šalamúna
- prerozprávať časť biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna
- charakterizovať časti modlitby Otče náš
- vytvoriť kartotéku biblických modlitieb
- porovnať dva evanjeliové texty modlitby Otče náš
- prostredníctvom modlitby rozvíjať dialóg s Bohom
- nájsť vo Svätom písme modlitbu Otče náš
- citovať jeden citát zo Svätého písma
- správne doplniť (poskladať) Magnifikat

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- oceňuje verbálnu ale aj neverbálnu komunikáciu
- cvičí sa aktívnemu počúvaniu
- vie porovnať rôzne názory a postoje a objektívne hľadá pravdu
- objavuje rozmer vnútorného sveta svojej osobnosti

existenciálne:

Žiak

- si uvedomuje hodnotu odpustenia pre budovanie vzťahov
- vie jednoducho odprosiť za svoje priestupky
- buduje v triede plnohodnotné vzťahy
- prejavuje záujem o aktívne počúvanie

3. TÉMA: MOJA MODLITBA

Hodinová dotácia témy: 2 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 4 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: pravidlá modlitby, druhy modlitby, svätý František z Asissi, oslavná modlitba

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť prínos modlitby pre duchovný život človeka.

Afektívny: Rozvíjať schopnosť samostatnej modlitby.

Psychomotorický: Vytvoriť si súbor osobných modlitieb k rôznym príležitostiam.

Obsahový štandard

Pravidlá modlitby (miesto, čas a pravidelnosť)

Druhy modlitby

Príklady svätých /hymnus sv. Františka na stvorenstvo – príklad oslavnej modlitby/

Výkonový štandard

Žiak vie

- vymenovať pravidlá modlitby
- pomenovať aspoň tri druhy modlitby
- jednoducho prerozprávať životopis sv. Františka
- podľa vzoru – hymnus sv. Františka na stvorenstvo v modlitbe vyjadriť vďaku
- vytvoriť osobnú modlitbu k rôznym príležitostiam

Rozvoj kompetencií

existenciálne:

Žiak

- rozumie základným druhom kresťanskej modlitby
- je schopný vyjadriť vonkajší a vnútorný postoj modlitby
- oceňuje význam prírody v živote človeka a prispieva k jej ochrane.

4. TÉMA: NÁŠ DIALÓG S BOHOM

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: symbol, liturgický rok, liturgické obdobia, liturgické farby, úkony, predmety, chrám – dom Boží, kostol, Jeruzalemský chrám

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť a porovnať jednotlivé obdobia liturgického roku. Vysvetliť význam farieb, slávenia, symbolov a úkonov liturgického roku.

Afektívny: Vnímať dorozumievanie sa človeka prostredníctvom symbolov. Uvedomovať si prežívanie liturgického roku. Pozorovať zmeny v liturgickom roku. Vnímať a oceniť slávenie liturgie ako spôsob komunikácie Boha s človekom (aj prostredníctvom symbolickej reči).

Psychomotorický: Sláviť liturgický rok v rodine a vo farnosti.

Obsahový štandard

Znaky a symboly v bežnom živote

Komunikácia prostredníctvom symbolu

Liturgické symboly, farby, úkony, postoje, gestá

Slávenie liturgického roku, slávnosť, liturgické obdobia

Chrám, kostol, Jeruzalemský chrám

Liturgické predmety

Výkonový štandard

Žiak vie

- vysvetliť pojem symbol
- oceniť úlohu a zmysel symbolov
- vymenovať jednotlivé obdobia liturgického roka
- priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu
- správne demonštrovať aspoň 5 liturgických úkonov
- vysvetliť a oceniť potrebu slávenia
- symbolicky nakresliť schému rozdelenia liturgického roku
- pomenovať základné časti chrámu
- nakresliť a pomenovať 5 liturgických predmetov

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- objavuje zmysel symbolického vyjadrovania
- komunikuje prostredníctvom gesta, postoja, pohybu
- dokáže vhodne použiť symboly
- má základný náhľad na metaforický (obrazný) spôsob vyjadrovania

5. TÉMA: OBETA BOŽIEHO ĽUDU

Hodinová dotácia témy: 4 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: obeta, sviečka, svätá omša, nebeský pelikán, obeta Ježiša Krista, Baránok Boží, pascha, posledná večera, príprava obetných darov, môj obetný dar, chlieb, víno

Ciele témy:

Kognitívny: Definovať pojem obeta. Porovnať starozákonnú a novozákonnú obeť.

Afektívny: Oceniť hodnotu obety v ľudskom živote.

Psychomotorický: Zapájať sa do prípravy a priebehu liturgického slávenia.

Obsahový štandard

Obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka

Obeta Ježiša Krista

Obeta Božieho baránka (starozákonná, novozákonná obeta, židovská pascha, posledná večera)

Obetný dar, moja obeta

Výkonový štandard

Žiak vie

- prostredníctvom príkladu opíše, čo je obeta
- konkrétnym skutkom vyjadri vďačnosť za obeť druhých ľudí (priateľov, rodičov)
- pomenovať ako sa sprítomňuje Ježišova obeta

- vysvetliť prirovnanie Ježiša k nebeskému pelikánovi
- prejaviť vďaku za Ježišovu obeť
- rozlišuje Božieho baránka v Starom a Novom zákone
- pomenovať, čoho symbolom je chlieb a víno, vo sv. omši prinášané na oltár

Rozvoj kompetencií

komunikačné:

Žiak

- vie vyjadriť vďaku za tých, ktorí sa obetujú pre spoločnosť, rodinu, pre neho
- oceňuje osobnosti, ktoré službou budujú spoločnosť

existenciálne:

Žiak

- chápe a oceňuje zmysel a potrebu služby v rodine ale aj spoločnosti
- má záujem o spoznávanie spoločnosti, reaguje na jej problémy (hlad, chudoba)

6. TÉMA: DIALÓG CEZ SLUŽBU

Hodinová dotácia témy: 3 hod pre školy s jednohodinovou dotáciou/ 6 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: služba chorým, sviatosť pomazania chorých, služba ľudskej rodine, sviatosť manželstva, služba Božej rodine, sviatosť kňazstva, kňaz, diakon

Ciele témy:

Kognitívny: Zdôvodniť potrebu sviatostí pre život kresťana.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu a význam sviatosti v službe ľuďom.

Psychomotorický: Zapojiť sa do modlitieb za duchovné povolania, za chorých, za rodičov.

Obsahový štandard

Služba chorým (sviatosť pomazania chorých)

Služba ľudskej rodine (sviatosť manželstva)

Služba Božej rodine (sviatosť kňazstva – diakon, kňaz, biskup)

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať a porovnať úlohu chlapca a dievčaťa v službe rodine
- konkrétnymi skutkami slúžiť rodine, chorým, slabším
- vymenovať tri stupne kňazstva
- pozná po mene kňazov vo svojej farnosti
- zdôvodní potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a pomazania chorých pre spoločnosť
- formulovať modlitbu za kňazov
- oceniť hodnotu človeka aj v chorobe

Rozvoj kompetencií

občianske:

Žiak

- konkrétnymi skutkami slúži rodine i spoločnosti
- je schopný oceniť hodnotu rodiny
- je schopný spolupracovať, vytvárať väzby s inými ľuďmi

7. TÉMA: SLUŽBA MODLITBOU

Hodinová dotácia témy: 2 hod pre školy s jednogodinovou dotáciou/ 4 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou.

Kľúčové pojmy: modlitba za živých, k svätým, za zomrelých, rodičov, kňaza, priateľov, môj krstný patrón, Terézia z Lisieux, patrón farnosti, diecézy, sv. omša

Ciele témy:

Kognitívny: Vysvetliť modlitbu za živých, k svätým, za mŕtvych. Interpretovať modlitby Cirkvi.

Afektívny: Uvedomiť si hodnotu modlitby za druhých ľudí. Povzbudiť sa pre rôzne spôsoby modlitby za druhých ľudí.

Psychomotorický: Formulovať modlitby za druhých ľudí. Vyhľadať príklady modlitby spoločenstva vo Svätom písme.

Obsahový štandard

Modlitba za živých /modlitba za kňaza, priateľov, rodičov, spolužiakov, učiteľov/

Modlitba k svätým /modlitba na príhovor svätých – Terézia z Lisieux, môj krstný patrón/

Modlitba za zomrelých

Výkonový štandard

Žiak vie

- pomenovať rôzne formy modlitby za druhých ľudí
- pomenovať časti sv. omše
- pozná účinky sv. omše
- formulovať modlitbu za iných vlastnými slovami (kňazov, štátnych predstaviteľov, učiteľov, spolužiakov/
- na príklade života sv. Terézie z Liseux zdôvodniť potrebu modlitby k svätým
- sformulovať modlitbu ku svojmu krstnému patrónovi

Rozvoj kompetencií

existenciálne:

Žiak

- jednoduchými skutkami lásky a služby sa angažuje v duchu solidarity a lásky
- vníma vnútorné potreby blízkych ľudí.